

DUSZNOŚĆ (17) *sb f*

Teksty nie oznaczają ó; o jasne.

sg N duszność (4). ♦ G duszności (1). ♦ A duszność (12).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

*lek. Uczucie braku powietrza, tchu, trudność w oddychaniu; dyspnoea, spirandi difficultas Cn (17) :
Ták był zařtęp wřzythek wciążon s powietrza grubego/ iż też duřznóć wielką ćirpieli. HistAl K7v.*

a. *O chorobie dróg oddechowych, zwłaszcza płuc (7) : FalZioł II 13d; á tak nie która iego część
[oleju] wřthępuie do płuc y czyni im duřznóć y kařzel GlabGad Kv.*

W charakterystycznych połączeniach: duszność czynić, odejmować (4).

*Zestawienie: »duszność w piersiach« = dychawica, choroba z kaszlem; angustiae a. angustus spiritus, anhelatio, dyspnoea, peripneumonia, spirandi difficultas, suspirium Cn (5): [proch z korzenia tego ziele]
Theż mocz wygania/ Duřznóć s kařzlem w pierřiach odyma [= odejmuje] FalZioł I 113b; [plesznik]
w mnie warzony á pity: duřznóć w pierřiach odeymuie. FalZioł I 114d, I 89c, 154b, V 57.*

b. *Dolegliwość powodowana uciskiem na różne organa u człowieka (9) : Theż gdy gi [czqbr] řtłucze
á tego řobie pani przyłóży prawie na mieřtce tajemne/ duřznóć która bywa z napełnienia macicze
złemi wilkořciami: odeymuie. FalZioł I 143b; K्हiedy ią [saletřę] warzy w oczcie z wodą zmieřzanym
á to będzieř pić/ duřznóć która bywa z beđł gdy řie ich kto najie: odeymuie. FalZioł III 41b, I 145c,
154d; picie nazbyt barzo mu [żołqdkowi] řzkodzi gdyż ono po wierzchu w iego czełuřciach pływaiącz
zaduřza y z ktorey duřznóci przychodzi řzczkanie. GlabGad E8; która [flegma] gdy wřchodzi wzgóř
iż czyni duřznóć żyłam w řzyi, preto [!] řie widzi iakoby taci tonęli GlabGad L6; [apopleksis] bywa
z zaduřzenia mozgu, przeto takowym zdrowo krwi puřzczanie gdyż takowa duřznóć nic nie ieřt
iedno obciążenie cżłoⁿkow zwłazczża řercza od wilgoti krwi zbytniey GlabGad L6v, L6v.*

W charakterystycznych połączeniach: duszność czynić, odejmować (3).

*Zestawienie: »duszność serdeczna« = omdlenie (1): Z kąd pochodzi Sincopis řercza to ieřt (iako
pořpolicie zową) kordijaka, řhicza y duřznóć řerdeczna. GlabGad E4.*

Synonimy: a. ciasność, dychawica; b. zaduszenie.

Cf DUSZENIE, [DUSZLIWOŚĆ]